

Kirkon hankintojen arjessa; hankinnat Helsingin seurakuntayhtymässä

Kommenttipuheenvuoro: Kokemuksia kansallisten hankintojen kilpailuttamisesta

Sari Aartolahti, hankintapäällikkö

Helsingin seurakuntayhtymä – kaupunki kaupungissa

- **Me**

- 20 seurakuntaa (17 suomenkielistä ja 3 ruotsinkielistä)
- Hallinnointi (hallinto-osasto, kiinteistöosasto (sis. ympäristö- ja hautaustoimi), viestintä, yhteinen seurakuntatyö)
- Kirkko ja kaupunki – media
- Jouluradio
- noin 350 000 jäsentä
- Noin 1200 työntekijää
- Vajaa 200 kiinteistöä + konsernilla 16 asunto- ja kiinteistöosakeyhtiötä

- **Hankinnat**

- Kokonaisbudjetti 2018 oli noin 110 miljoonaa euroa, Suomen suurin seurakuntatalous
 - Palveluiden ostot n 24, aineet ja tarvikkeet noin 8 miljoonaa vuodessa (alvillisia hintoja), rakentamisen kustannukset vaihtelevat vuosittain
- Sähköinen kilpailutusjärjestelmä otettu käyttöön 2016 syyskuussa, tällä hetkellä erilaisia ilmoituksia voimassa olevina, päättyneinä ja arkistoituina sekä voimassa olevina puitejärjestelyinä vajaan 200 kappaletta (tarjouspyyntöjä, tietopyyntöjä, jälki-ilmoituksia jne)
 - Pienhankinnat – pohjille tehty näistä päättyneistä kilpailuista reilut 100, kansallisia kilpailutuksia on ollut reilut 40 ja EU-tasoisia n 10 kpl. Muita käytettyjä esim. tietopyynnöt markkinavuoropuheluihin liittyen jne.
 - Hankinnoista suurin osa on tavarahankintoja, toiseksi eniten palveluita ja kolmanneksi rakennusurakoita.
 - Pienhankinta-pohjia on käytetty rajoitettuna menettelynä esim. puitejärjestelyjen sisäisten minikilpailutusten toteutukseen (sopimukset joita ei ole järjestelmässä)
- Sähköinen sopimushallinta, pari vuotta käytössä, tavoitellaan parempaa tietämystä sopimuksista, niiden sisällöistä, sopimushallinnan jatkuvaa kehittämistä

Strategioita, linjauksia, toiminnan kehittämistä

- **Kirkko Helsingissä – strategia 2020**
 - Kirkko Helsingissä – ihmistä varten, uskon, rakkauden ja ympäristön puolesta.
- **Ympäristödiplomi (uusin 2019-2023)**
 - Vaatimukset mm: seurakunnan hankintakäytännöt on arvioitu ympäristökatselmuksessa, hankintojen tarjouspyyntöihin otetaan mukaan ympäristöominaisuuksien selvittäminen (erit. merkittävät hankinnat), yleensäkin ympäristönäkökulman huomioiminen olisi suotavaa kaikissa hankinnoissa (myös pienhankinnat)
- **Energia- ja ilmastostrategia**
 - Hyväksytty helmikuu 2019
 - Tavoitteena hiilineutraali kirkko 2030
 - Suosituksena mm että kirkossa siirrytään kestäviin hankintoihin mm osallistumalla ilmastoystävällisiin yhteishankintoihin

Hankintojen haasteet

- Kirkolla yleisesti kuntapuolta hajanaisempi kenttä, vähemmän keskitettyjä resursseja (päätoimisia hankkijoita, keskitettyä hankintatointia ja –sopimuksia)
- Kirkkolaki linjaa seurakuntien itsenäisen aseman toisiinsa nähden, jolloin esim. hankintayksikön määrittelyminen (sopimuksen kohde, arvo, omistajuus) on ajoittain haasteellista, hankintalain toiminnallinen yksikkö on meillä toiminnan ytimessä oleva asia, erikseen päätöksenteolla määriteltävä yhteiset ja erikseen ratkottavat asiat
- Meillä on paljon erilaisia toimintoja, palveluja, työmuotoja. Kerhoja, jumalanpalveluksia, diakoniaruokailuja ja monenlaista muuta avustustyötä, retkiä, leirejä, tapahtumia, tempauksia. Osa työntekijöistä työajattomia. Hankinnat toteutetaan pääasiassa oto-työnä.
- Hankintalistalla melkein kaikkea mitä kunnissakin elintarvikkeista kulkuneuvojen kautta huonekaluihin ja askartelutarvikkeisiin. Erikoisuutena rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti merkittävät kiinteistöt ja niiden kunnossapito (esim. Tuomiokirkko, Temppeliaukion kirkko) sekä valtakunnallisestikin merkittävät hautausmaat (esim. Hietaniemi) ja niihin kohdistuvat hankinnat.

Hankintojen mahdollisuudet

- Hankintatointa kehitetään yhteistyössä kilpailuttajien kanssa; keinoja yhteiset prosessit, yhteiset mallipohjat, hankintapäällikön konsultointiapu, säännölliset koulutukset, markkinoiden palaute esim. markkinavuoropuhelujen aktiivinen toteutus, olemme kehittäneet ja kehittämässä toimintaamme matriisin omaisesti eli hankinta- ja substanssiosaaminen kussakin yksikössä, konsultointia, koordinointia, opastusta keskitetymin
- Verkostoituminen koetaan tärkeänä (Keino, JHNY, Ekohankintaverkosto, Kirkkohallituksen hankintatiimi, muut julkiset toimijat jne jne)
- Kokemuksia nykyisestä hankintalaista tähän mennessä
 - Kynnysarvojen nosto (tavara, palvelu) on koettu hyvänä asiana organisaatiossamme
 - Puitejärjestelyjen joustavuudelta odotamme uusia mahdollisuuksia sopimuksenaikaisen toiminnan järkevöittämiseen arjen haasteita vastaavaksi (toimittajien määrä, puitejärjestelyssä mukana olevilta tilaaminen)
 - Dynaaminen hankintajärjestelmä kiinnostaisi kovasti, päätöksentekoaikataulut mietityttävät
- Odotamme
 - Mielenkiinnolla hankintayhteistyön jatkoa Hansel/Kuntahankinnat – kokoonpanossa
 - Verkostoitumista edelleen ja enemmän, yhteistyötä myös enenevissä määrin kunta-srk – akselilla

Esimerkkejä viimeaikaisista kansallisista hankinnoistamme

- Hankinnoille yhteistä:
 - -> yleisesti käytössä avoin menettely kansallisissa hankinnoissa
 - -> markkinavuoropuhelut
 - -> pyritään kehittämään laadullisia vertailukriteerejä monipuolisemmin, osassa hankintoja halvin hinta vertailuperusteena ja laatukriteerit soveltuvuusvaateissa
- Kilpailutuksia:
 - Kunnossapitoon liittyviä urakoita, esim. vesikattoremonttia, huoneistoremonttia jne
 - Sähkökäyttöisiä lava-ajoneuvoja, kiinteistötraktoreita hautausmaille
 - Tuhoeläintorjunta- ja desinfiointipalveluiden hankinta
 - Erilaisia av-laitehankintoja
- Hyödynnämme myös aktiivisesti Kuntahankintojen sopimuksia sekä osassa hankintoja myös Kirkkohallituksen seurakuntien käyttöön tarjoamia sopimuksia